

- [Familie](#) _____
- [Erinnerungen](#) _____
- [Orte](#) _____
- [Klassenkameraden](#) _____
- [Fotogalerie](#) _____
- [Originaldokumente](#) _____

REISZ PÉTER (1935. febr. 20. Budapest – 2011. okt. 11.)

Foglalkozása: textilgépezsmérnök.

Évfolyam: [1941-től 1944-ig](#) járt a Zichy utcai elemibe. A negyedik osztályt magánúton végezte el, mivel az iskolát 1944-ben bezárták.

TESTVÉRE: nincs.

APJA: **Reisz Imre** (1898. Budapest – 1960). Nyomdász. A pesti gettóban vészelte át a háborút.

Testvérei: **Ernő**, **Lola**, **Ali**. Alit a nyilasok agyonlőtték.

APAI NAGYAPJA: **Reisz ?** A Nyitra megyei, Páldon született.

ANYAI NAGYANYJA: (véletlenül szintén) **Reisz Regina**. Nyitra megyében született.

ANYJA: **Breiner Olga** (1906. Óbuda – ?) A Bécsi úti halálmenetből megmenekült.

Testvérei: **Breiner Ilona**, túlélte a vészkorszakot. Breiner **Nándor** munkaszolgálatosként meghalt.

ANYAI NAGYAPJA: **Breiner Kálmán** (? Mocsonok – 1938)

ANYAI NAGYANYJA: **Reisz Regina** (1879. Leléd, Nyitra megye – 1969)

A nagyszülők Óbudán, a zsinagógában esküdtek.

A nagyszülők mind apai, mind anyai ágon Nyitra megyéből, a Felvidékről települtek át 1900. körül.

A család először a Pacsirtamező utca 28-ban, majd a Timár utca 27-ben lakott. Reisz Péter a pesti gettóban szabadult fel 1944. január 18-án.

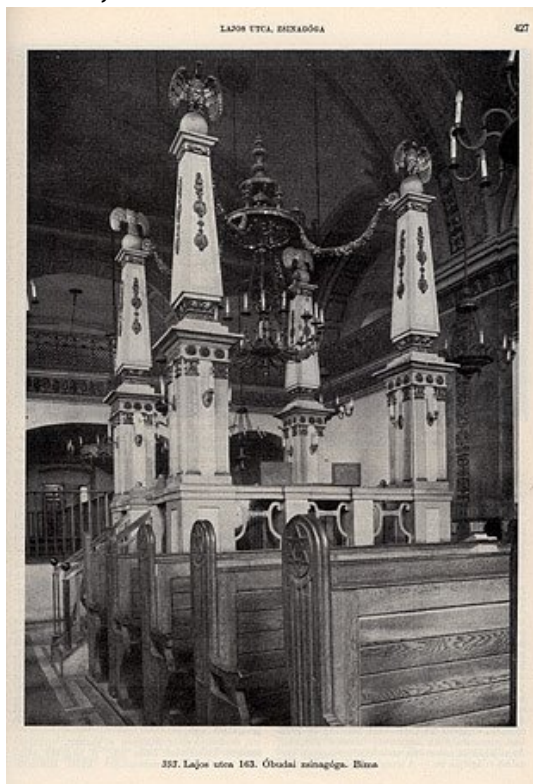
Iskola, tanárok

Az igazgató Weisz Béla volt. A tanárok közül Vándorné Mérei Ibolyka nénit megölték. Vándor Andor a háború után visszajött, először a Munkácsy ? utcában tanított, majd kivándorolt a fiához az Egyesült Államokba, és ott halt meg. Vándorék a Beszterce utcában laktak.

Hittan, zsinagóga, az 5-ös villamos

A hittan keretében héberül is tanultunk. Minden pénteken este és szombaton átmentünk a zsinagógába, és héberül olvastunk, imádkoztunk. (A zsinagóga előtt ment az 5-ös villamos, végig a Lajos utcán.) Ma már sajnos alig tudunk héberül imádkozni. A rabbi, Neumann József a Zichy utca 9-ben, a második emeleten lakott. Volt egy lánya, aki keresztény emberhez ment férjhez, ami nagy botrányt keltett.

Vallás, család

{yootooltip title=[]} {/yootooltip}Mi nem voltunk {yootooltip title=[**kóserek**] width=[300]}**Kásér út'réfá (kóser, ill. tréfli): tiszta, ill. tisztátalan.**

Kóser: rituális szempontból megfelelő (étel, szertartási tárgy, bármi), ellentéte a tréfli: nem megfelelő.{/yootooltip}, csak a nagymamám, ő soha nem evett disznóhúst. A csirkét a

{yootooltip title=[

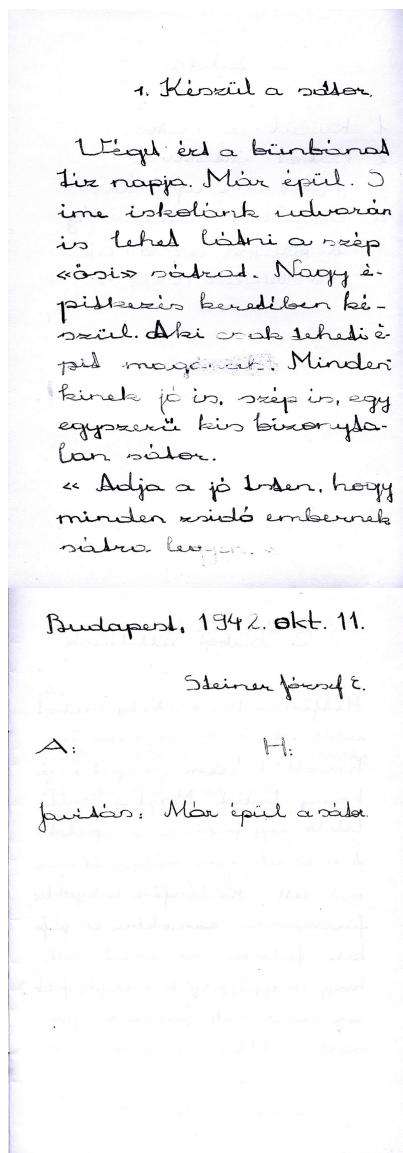
sakterhez

] width=[300]}

Sakter (sóhét): mészáros

, aki a rituális vágást végzi. Tórai parancs a rituális vágás, mert ez a kásrut („kósterság”) alapja. A cél az, hogy az állat a lehető legkevesebb fájdalommal múljon ki.{/yootooltip} vitte, aki szabályszerűen levágta, kiengedte a vérét, hiszen a vért nem szabadott meginni. A Timár utca és a Pacsirtamező utca sarkán volt egy kóser hentes, a rendőrség épületében. A libát is a hitközségi sakternél vágták le. A sakter úgy tudom, hogy a Mókus utcában volt.

A zsinagóga belseje, sátoros ünnep a Zichy utcai iskola udvarán

Középen volt a {yootooltip title=[bima] width=[300]} **Bímá: emelvény**, amelyet a templom közepén helyeznek el. Ezen olvassák a Tórát és bizonyos imákat is itt mondanak.{/yootooltip} a Tórával, ahol imádkoztak. A frigyszekrény, ahol az értékes Tóratekercsek voltak elhelyezve, a Duna felé nézett. A karzaton a zsidó templomoknak megfelelően a férfiak és nők külön ültek. Az őszi zsidó ünnepeken, {yootooltip title=[

ros hasánákor

] width=[300]}

Ros hasáná: „újév

”. Az ítélet napja a világ minden teremtménye számára. Ekkor határozza el Isten, mi lesz a sorsuk az elkövetkező évben. {/yootooltip} és a bűnbánat napján, {yootooltip title=[

jóm kippúrkor

] width=[300]}

Jóm kippúr: „engesztelés napja”

, hosszúnap. Ezen a napon az élet és halál könyve nyitva van az Örökkévaló előtt, és ítélete megpecsételésének félelme hatja át a halandókat. Az ünnep során 25 órán át böjtölnek és imádkoznak. {/yootooltip} zsúfolásig telve volt a templom. Több, mint ezerháromszázan értek el, és voltak is annyian. Az óbudai lakosoknak 5 %-a zsidó volt a háború előtt. Nagy részük elpusztult a háborúban. A visszajöttek közül pedig sokan kimentek Kanadába, Amerikába, stb. {yootooltip title=[

Sátoros ünnepen

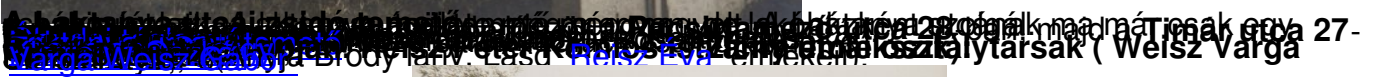
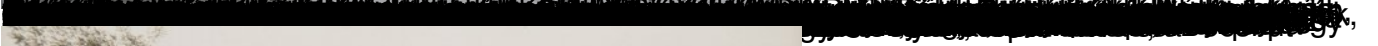
] width=[300]}

Szukkót: „sátoros ünnep”

. A Tóra parancsa szerint hét napig kell sátorban lakni, annak emlékére, hogy az Egyiptomból kivonult ősök is sátrakban laktak pusztai vándorlásuk során. (Lásd: szukká) {/yootooltip}, az elemi udvarán volt fölállítva a sátor. Mi állítottuk föl gallyakból a zsidó előírásoknak megfelelően, gyümölcsöket aggattunk föl rá, majd mi bontottuk el. Ott is aludtunk. Ha nem is minden nap, de a szüleink megengedték, hogy egy-egy nap ott aludjunk. Én közel laktam az iskolához, ezért azt hiszem, soha nem maradtam ott.

Zsidó vallású magyarok

Külön fejezetet érdemelne, hogy a háború előtt nagyon sok zsidó dolgozott a textilgyárakban, a textiliparban. Zsidó vallású magyarok voltak. Híres vegyészmérnökök, gépészmérnökök, akiket Európa– szerte ismertek. A Goldberger gyár egy-egy terméke Goldstein, stb. világhírű volt. Ágyneműt is gyártottak itt. A Pamutipar Kikészítő gyárat is lebontották a Nagyszombat utca sarkán, a Goldberger gyár gépeit bagóért adták el. Én is dolgoztam a gyárban. Szomorú a gyár mostani állapota.

21. Sírkövek a Laktanya 1872. Óérdi téglagyár, 1927.4. Vörösvári út a 91b számú házánál 1903.1.24.10. Vörösvári út a 91b számú házánál 1903.1.24.10.

15. Óbudai zsinagóga, 1920-as évektől: Márkus Gvörav. Reisz Péter, Gottlieb Gulyás Miklós, Bu

194. Reisz Péter Zichy utcai bizonyítványa: törzslap és az 1. osztály érdemjegyei. 1941-42.